

ταξίδι στη Σικελία

Ύμνος προς την Αρχαία
Μεγάλη Ελλάδα

Κείμενο-φωτό: **ΙΩΑΝΝΗΣ ΞΗΡΟΣ**

Πολιτιστικό (και ολίγον ορειβατικό) ταξίδι στη Σικελία πραγματοποίησε ο Τρικαλινός ταξιδευτής Ιωάννης Ξηρός και στο εξής ο γράφων, μέλος του ΕΟΣ Αχαρνών.

Το ταξίδι διήρκεσε από 7 έως 13 Ιουνίου 2012 και ως πρώτο στόχο είχε την ανάβαση στην Αίτνα, η οποία με ύψος 3.340μ. είναι το μεγαλύτερο ενεργό ηφαιστείο της Ευρώπης. Δυστυχώς όμως εκείνες τις ημέρες η προσέγγιση στην κορυφή με τους κεντρικούς κρατήρες είναι απαγορευμένη μέχρι νεωτέρας, λόγω της έντονης δραστηριότητας του ηφαιστείου που αποδεσμεύει θανατηφόρα αέρια.

Παρ' όλα αυτά με τζιπ και διεθνή παρέα κάναμε ένα ολόημερο trekking (πεζοπορία) στους πρόποδες της Αίτνας, κατά την οποία ο ντόπιος οδηγός βουνού μας εξήγησε ότι η σημερινή Αίτνα είναι στην πραγματικότητα το τρίτο κατά σειράν ηφαιστείο στην ίδια περιοχή που εξερράγη από τη θάλασσα της Μεσογείου και ότι το ένα ηφαιστείο σκέπαζε το άλλο. Η δημιουργία της Αίτνας είναι το αποτέλεσμα της σύγκρουσης της αφρικανικής τεκτονικής πλάκας με την ευρωπαϊκή που βρίσκεται πάνω από την πρώτη και χωρίζει τη Σικελία στα δύο.

Είχαμε την ευκαιρία να παρατηρήσουμε σχηματισμούς σπηλαίων από το μάγμα, μη ενεργούς κρατήρες, ολόκληρες κοιλάδες που άνοιξε στο πέρασμά της η λάβα και μια τεράστια περιοχή που περιέχει όλα τα στοιχεία, μικρά ή μεγάλα (από πετρωμένη στάχτη μέχρι

lava-bombs) που αφήνουν οι εκρήξεις. Η Αίτνα ως ονομασία προέρχεται από το αρχαίο ρήμα αίθω (=καίω) και οι Έλληνες πίστευαν ότι εκεί μέσα οι Γίγαντες κατασκεύαζαν τα όπλα των θεών.

Την άλλη ημέρα επίσκεψη στις Συρακούσες. Οι Συρακούσες, αποικία των Κορινθίων από το 734 π.Χ. υπήρξαν για αιώνες η πρωτεύουσα της ελληνικής Σικελίας, κέντρο εξουσίας και πολιτισμού μέχρι τη ρωμαϊκή κατάκτηση το 224 π.Χ.

Το σημαντικότερο αρχαιοελληνικό μνημείο είναι το ελληνικό θέατρο, τεράστιο κατασκευασμένο του 3ου αιώνα π.Χ., το οποίο, ανακατασκευασμένο χρησιμοποιείται σήμερα για μεγάλες παραστάσεις και συναυλίες. 19.000 θεατές χωρά το θέατρο και κατασκευάστηκε με λάξευση ενός πελώριου μονόλιθου, προκειμένου να σχηματισθούν οι σειρές των καθισμάτων. Η ακουστική του είναι τέλεια. Ενδιαφέρον επίσης είναι και το ρωμαϊκό αμφιθέατρο του 3ου αιώνα μ.Χ.

Με συγκίνηση αντίκρισα έναν λαξευτό τάφο, δίπλα στις κατακόμβες του αρχαιολογικού πάρκου, όπου κατά την παράδοση, ετάφη ο Αρχιμήδης, η μεγαλύτερη επισημονική μεγαλοφυΐα του αρχαίου κόσμου.

Τη μεγάλη συγκίνηση όμως μου επεφύλαξε η επίσκεψη στο αρχαιολογικό μουσείο των Συρακουσών, στο οποίο απαντώνται πολλές ερωτήσεις ενός ιστοριοδίφη. Ευρήματα όλων των εποχών υπάρχουν εκεί. Τα σημαντικότερα είναι τα αρχαία ελληνικά. Αγάλματα, αμφορείς, κύλικες, λήκυθοι, όπλα μαρτυρούν έναν μεγάλο πολιτισμό που κυριάρχησε στην κεντρική και Ανατολική Μεσόγειο καθ' όλη την αρχαιότητα. Οι Έλληνες είχαν εμπορικές επαφές με τη Σικελία και την Κάτω Ιταλία ήδη από την εποχή των Μυκηναίων (1300 π.Χ. έως τον 9ο αιώνα π.Χ.). Από τον 8ο αιώνα π.Χ. άρχισαν να κτίζουν αποικίες εκεί, άλλες από δωρικές και άλλες από ιωνικές πόλεις. Απώθησαν τους ντόπιους στα ενδότερα και διατήρησαν πολιτιστικές και εμπορικές επαφές, χωρίς όμως να σχεδιάσουν και να επιχειρήσουν ποτέ πλήρη κατάκτηση. Ως κατακτητής ήλθε από την Ήπειρο ο Πύρρος, απέτυχε όμως και μετά από το μεγάλο αυτό φιάσκο της Ιστορίας μας η Ρώμη έκανε όλη τη Χώρα (και τη Σικελία βεβαίως) επαρχία της.

Την επόμενη ημέρα η γλυκιά και πανέμορφη κωμόπολη Ταορμίνια (το αρχαίο Ταυρομένιο των Χαλκιδίων) με αποζημίωσε από τους κόπους του ταξιδιού. Ο κόλπος της Ταορμίνιας είναι εκπληκτικής ομορφιάς, δεν υπάρχει επισκέπτης της Σικελίας που να μην περάσει από το στολίδι της νήσου.

Η Ταορμίνια διαθέτει το περίφημο αρχαίο ελληνικό θέατρο των 10.000 θεατών του 3ου π.Χ., κατασκευασθέν από πέτρα υπό των Χαλκιδίων αποίκων.

Το 2ο μ.Χ. αιώνα οι Ρωμαίοι κατασκεύασαν περίεχ αυτού τεράστιους τοίχους και αψίδες από κεράμους της εποχής (ερυθρούς) προκειμένου να μετατρέψουν αυτό το κέντρο πολιτισμού σε αρένα μονομάχων και αγρίων ζώων, πράγματα πολύ φυσικά μιας και μιλάμε για Ρωμαίους. Ως γνωστόν, εκεί όπου υποχωρεί ο πολιτισμός (αρχαία ελληνική ορχήστρα) κερδίζει η βαρβαρότητα (ρωμαϊκή αρένα).

Ακολουθώντας, η μεγαλύτερη συγκίνηση του ταξιδιού: Η επίσκεψη στο Agrigento, τον αρχαίο Ακράγαντα, την αποικία

! Το σημαντικότερο αρχαιοελληνικό μνημείο είναι το ελληνικό θέατρο, τεράστιο κατασκεύασμα του 3ου αιώνα π.Χ

κία της επίσης σικελικής Γέλας, η οποία με τη σειρά της ήταν αποικία των Ροδίων και των Κρητών (Δωριείς).

Δίπλα στην πόλη υπάρχει ο αρχαιολογικός χώρος με τα πολυτιμότερα απομεινάρια μιας άλλης εποχής: Οι ναοί της Ήρας, του Ηρακλή, της Ομόνοιας, της Δήμητρας και των Διόσκουρων, το Βουλευτήριο και το Ασκληπιείο (ιατρείο), το Γυμνάσιο και άλλα μνημεία, τόπος προστατευμένος από την Unesco.

Οι ναοί αυτοί κτίστηκαν τον 5ο αιώνα π.Χ. και ορισμένοι τον 4ο αιώνα π.Χ. Κάποιοι διατηρούνται σε καλή

κατάσταση, κάποιοι υπάρχουν μόνον ως κολώνες και κρηπίδωματα. Μαρτυρούν όμως έναν μεγάλο πολιτισμό που ακόμη και τώρα φωτίζει τον κόσμο.

Οι Σικελοί και οι νότιοι Ιταλοί έχουν αρκετό ελληνικό αίμα στις φλέβες τους. Είναι κρίμα για μας που δεν εξελληνίστηκαν όταν το ελληνικό έθνος είχε την ευκαιρία κατά την αρχαιότητα πριν την άνοδο της Ρώμης. Η τελευταία ευκαιρία εξελληνισμού χάθηκε κατά τα μέσα βυζαντινά χρόνια όταν ο αυτοκράτωρ Λέων Ίσαυρος κατά τον 8ο αιώνα μ.Χ. αφήρεσε από την εκκλησιαστική

δικαιοδοσία του Πάπα τα Βαλκάνια νοτίως του Δούναβη και την Ελλάδα, χαράσσοντας έτσι τα σύνορα μεταξύ καθολικισμού και ορθοδοξίας.

Δεν έκανε όμως το ίδιο για την Κάτω Ιταλία και Σικελία, αν και οι περιοχές αυτές ήταν ακόμη τότε εντός των ορίων του ελληνοφώνου βυζαντινού κράτους. Αυτές οι περιοχές αν και έμειναν άλλους τρεις αιώνες και μέχρι το 1071 μ.Χ. στη βυζαντινή εξουσία του Πάπα της Ρώμης και με τη θεία λειτουργία στα λατινικά, σταδιακά εξιταλίστηκαν και εκκαθολικίστηκαν, θέτοντας έτσι τέλος σε μια μακραίωνη και ένδοξη εποχή που έμεινε στην Ιστορία ως η Μεγάλη Ελλάς.

Παρ' όλο το τέλος όμως του ιταλικού Ελληνισμού το πνεύμα της Μεγάλης Ελλάδας είναι ακόμη εκεί. Άφθονοι κατακτητές, Ρωμαίοι, Άραβες, Νορμανδοί, Γερμανοί, Γότθοι κ.ά. πέρασαν από τη Σικελία, μόνο όμως τα αρχαία ελληνικά ονόματα έμειναν. Οι δρόμοι τους είναι αφιερωμένοι και φέρουν αρχαία ελληνικά ονόματα, οι πόλεις τους το ίδιο, ακόμα και η μεγάλη εθνική οδός Bari-Messina φέρει το όνομα Magna Grecia.

Όλοι οι αληθινοί Έλληνες οφείλουν μια επίσκεψη στη Σικελία όπως επίσης και στην Πόλη, στην Καπαδοκία και στα Μικρασιατικά παράλια. Εκεί, ακόμη και οι πέτρες φωνάζουν ότι από εκεί πέρασε ο μόνος πολιτισμός που βοήθησε την ανθρωπότητα όσο κανείς άλλος.